

Levanger kommune
Møteinnkalling

Utvalg: Driftskomiteen i Levanger
Møtested: Levanger Bo- og Aktivitetssenter **Merk!!** Møtested
Dato: 14.03.2012
Tid: 13:00

Faste medlemmer er med dette kalt inn til møtet. Den som har lovlig forfall, eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra så snart som mulig, på tlf. 74 05 27 16, eller e-post: rita.mari.keiseras@levanger.kommune.no
Varamedlemmer møter kun ved spesiell innkalling.

Saksnr	Innhold
PS 7/12	Referatsaker
PS 8/12	Valg til godkjenning/underskriving av protokoll
PS 9/12	Orientering om arbeid med Kommunedelplan Helse, velferd, pleie og omsorg
PS 10/12	Barnehagebruksplan 2012-2015
PS 11/12	Plan for digital kompetanse i skolene i Levanger og Verdal kommuner
PS 12/12	Høringsuttalelse om innføring av valgfag på ungdomstrinnet
PS 13/12	Ventelister i PPT. Orientering om arbeidet med å lukke avvik ift forvaltningslovens §11 a.

Orienteringer:

- Enhet distrikt Sentrum-Ytterøy - orientering om enheten generelt og orientering/omvisning om dagtilbudet spesielt v/enhetsleder Lars Kverkild. (40 min.)
- Kultur- og helse inkludert status for arbeidet prosjektet tverrfaglig senter for kultur og helse v/prosjektleder Odd Håpnes. (20 min.)

Levanger, den 7. mars 2012

Per Anker Johansen
leder

OBS!!!!
Saklisten med vedlegg er også tilgjengelig på kommunens hjemmeside:
<http://www.levanger.kommune.no/>

Innhold

PS 7/12 Referatsaker	2
PS 8/12 Valg til godkjenning/underskriving av protokoll	2
Orientering om arbeid med Kommunedelplan Helse, velferd, pleie og omsorg.....	3
Barnehagebruksplan 2012-2015	5
Plan for digital kompetanse i skolene i Levanger og Verdal kommuner	10
Høringsuttalelse om innføring av valgfag på ungdomstrinnet	30
Ventelister i PPT. Orientering om arbeidet med å lukke avvik ift forvaltningslovens §11 a....	35

PS 7/12 Referatsaker

2/12	Høring - Endringer i kroppsøvfingsfaget i grunnskolen og i videregående opplæring
3/12	Kvartalsrapport 4. kvartal 2011 - Levanger barneverntjeneste

PS 8/12 Valg til godkjenning/underskriving av protokoll

Levanger kommune

Sakspapir

Orientering om arbeid med Kommunedelplan Helse, velferd, pleie og omsorg

Saksbehandler: Jon Ketil Vongraven	Arkivref: 2012/1563 - /
E-post: jon.ketil.vongraven@levanger.kommune.no	
Tlf.: 74052500	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Levanger	14.03.2012	9/12

Rådmannens forslag til vedtak:

Driftskomiteen tar saken til orientering.

Hjemmel/bakgrunn for saken:

Bakgrunnen for saken er [Kommuneplanens samfunnsdel](#) og [vedtatt kommunalt plansystem 26.11.2008](#)

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Våren 2012 vil det bli igangsatt et arbeid med mål om å utarbeide en kommunedelplan for området Helse, velferd, pleie og omsorg i Levanger kommune. Dette arbeidet skal deles inn i flere faser for å kunne gi strategiske innspill til OU-prosessen og kunne innrette sine tiltak mot de endringer som en slik prosess krever og de endringer som er påkrevet i forhold til statlige reformer, nye lover og forskrifter.

Arbeidet starter med en gjennomgang av utfordringene på de enkelte tjenesteområder og vil fortsette til OU-prosessen starter. Kommunedelplanens strategiske del vil inneholde en gjennomgang av utfordringer på bakgrunn av analyser, hovedstrategivalg og målsettinger for det enkelte tjenesteområdet.

Når arbeidet videreføres så vil handlingsplan og tiltaksdel fra de eksisterende temaplaner (PO-plan, Rehabiliteringsplan, Ruspolitisk handlingsplan, Psykiatriplan, Boligsosial handlingsplan og OU-2009) samles og gjennomgås slik at disse er på linje med de strategiske valgene. Det er også nødvendig å se til oppvekstplanen for å oppnå best mulig synergi mellom fagområdene. Dette arbeidet skal være ferdig til politisk behandling før økonomiplanprosessen starter og dermed kunne fungere som grunnlag for økonomiplanprosessen. Arbeidet vil i starten bli organisert som et oppdrag til enhetsledere, rådgivere og tillitsvalgte og i videreføringen organisert som delprosjekter rundt grupperinger av tjenester.

Vurdering:

Summen av endringer i kravet til hva kommunene skal løse av oppgaver på helse, velferd, pleie og omsorgsfeltet er det helt nødvendig å starte arbeidet med å få lagt samlet og utviklet de ulike temaplanene under en strategisk kommunedelplan.

Det er viktig også fordi tiden er inne til å prøve å innrette tjenestene mot å møte endringer i alderssammensetningen i befolkningen. Dette kan også innebære en prosess mot å definere hva som er forsvarlig og ”godt nok” i forhold til de forventninger som er skapt til kommunale tjenester gjennom flere tiår med oppgangskonjunktur.

Det vil også bli nødvendig å utarbeide en egen plan for hvordan legetjenesten og institusjonene skal brukes framover. Mye arbeid er gjort i tidligere prosesser, og det er vil være viktig å kjenne til dette arbeidet som et grunnlag for utviklingen av gode tjenester p på området.

Levanger kommune

Sakspapir

Barnehagebruksplan 2012-2015

Saksbehandler: Hartvik M Eliasson	Arkivref: 2010/9371 - /A10
E-post: hartvik.eliasson@levanger.kommune.no	
Tlf.: 74052707	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Levanger	14.03.2012	10/12
Levanger kommunestyre		

Rådmannens forslag til innstilling:

Barnehagebruksplan vedtas med følgende prioriteringer for utbygging av kommunale barnehager:

1. Momarka barnehage. Barnehagen bygges ut i 2012. Rådmannen bes om å legge fram en egen sak om størrelsen på utbyggingen.
2. Frol barnehage. Det legges til rette for en spesialavdeling for barn med særskilte behov ved Frol barnehage. Rådmannen bes om å vurdere om det av strategiske årsaker skal planlegges utvidelse ved Frol os i forbindelse med OU- prosessen. Rådmannen bes om å ta med begge forhold i arbeidet med mulighetsstudien for arealene ved Frol os.
3. Rådmannen bes om å vurdere andre tiltak knyttet til struktur og utbygging vurderes i den kommende OU- prosessen.

Hjemmel/bakgrunn for saken:

Kommunedelplan oppvekst mot 2020

Vedlegg:

Ingen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

[Forslag til barnehagebruksplan 2012-2015](#)

[Høringer](#)

Saksopplysninger:

Driftskomiteen vedtok i sak 32 /11 følgende: ”Forslag til barnehagebruksplan 2012-2015 legges ut på høring med høringsfrist 1. februar 2012.”

Ved høringsfristens utløp var det kommet til sammen 22 høringsuttalelser: Fra kommunale barnehager (8) og private barnehager (12) har vi fått uttalelser fra både eiere, styrere, ansatte og samarbeidsutvalg.

I tillegg er det kommet uttalelser fra Studentsamskipnaden, Utdanningsforbundet i Levanger, Ytterøyutvalget og Senterpartiet i Levanger.

I høringene blir det kommentert både forhold knyttet til utvalgets arbeid/mandatet, barnehagestruktur, utbygging, organisering av spesialpedagogisk tilbud o.a.

Her følger en kort oppsummering:

Utvalget/mandatet:

Det blir i høringer i fra blant annet Senterpartiet i Levanger og Ruffen barnehage, Saltkjelen AS påpekt at arbeidsgruppa har gitt en oversiktlig framstilling der flere alternativer er skissert, og at en ser positivt på en barnehagebruksplan som er utarbeidet for de kommunale barnehagene i Levanger.

Private barnehager mener imidlertid at private barnehager skulle vært mer involvert og vært representert i utvalget. Private barnehagers framtidsplaner burde vært mer omtalt, barnehagebruksplanen bør videreutvikles slik at det styrker dialogen og synliggjøringen av private barnehager. For at barnehagebruksplanen skal gi et riktig bilde av dagens og framtidens situasjon, burde arbeidsgruppa innhentet opplysninger fra de private aktørene vedrørende bygninger og uteområder.

Senterpartiet i Levanger uttaler at det er en svakhet at det ikke er en representant for de private barnehagene i gruppa.

Struktur

Dette er i hovedsak kommentert av kommunale barnehager.

- ”SU ved Mule barnehage mener det er stor fordel for Mule barnehage at den er i lokaler knyttet til skolen. Viktig at barnehagen består hvis skolen består.
- SU ved Åsen barnehage konkluderer med at det ikke er aktuelt med nedlegging eller samlokalisering. Hvis en mot formodning skal samlokalisere Bruse og Åsen barnehage mener de at denne må drives av kommunen. Samme organ mener få kommunale barnehager i Levanger kommune. De mener det er viktig at det finnes minst en kommunal barnehage i hver skolekrets. Dette bør tas i betraktning hvis endringer blir gjort i forhold til skolebarnehagestruktur.
- Ansatte og foreldre ved Tuv barnehage uttaler at ved eventuell nedleggelse ser de viktigheten for at det skjer på en ryddig og forutsigbar måte, både for barn, personalet og foreldre.
- FAU ved Okkenhaug oppvekstsenter mener det er viktig å avklare skolestrukturen i kommunen, og savner en konkret plan som viser hvilke barnehager som kan ta imot barna ved en eventuell nedleggelse av skolen.
- SU ved Ruffen barnehage ønsker mindre fokus på skolekretser, og at kommunen i størst mulig grad likestiller barnehagene på dette området. Deres barnehage, som den største i kommunen, har barn fra mange kretser.
- Senterpartiet i Levanger mener skolestrukturen er avgjørende for barnehagene, og at barnehagene ikke kan sees isolert.
- Utdanningsforbundet i Levanger mener det kan være en nyttig strategi å satse på 2-avdelings barnehager eller større utbygging eller omstrukturering i de kommunale barnehagene.

Utbygging:Private barnehager:

- Marisko-stiftelsen foreslår å bygge en treavdelingsbarnehage på Remyra (i tillegg til den treavdeling som allerede ligger der i dag.) Dette barnehagebygget vil kunne romme Skogtrollet menighetsbarnehage, en forsterket avdeling og evt. barna fra Tuv barnehage, hvis denne blir nedlagt.
- Eiere ved Austvoll gårdsbarnehage og Barnas Moa barnehage er sterkt kritisk til forslag om en utvidelse av barnehagen ved Mule oppvekstsenter.
- I en fellesuttalelse fra private barnehagestyrere heter det: ”Noen private barnehager har ledig kapasitet og kan være truet av nedleggelse, samtidig planlegger kommunen utvidelse av egne barnehager og ny barnehage på Skogn. Vi stiller spørsmålsteget ved dette i en tid der det skal spares.”
- SU ved Gjemble barnehage mener at Gjemble barnehages lokaler må komme inn under punktene 11 og 12 i planen da barnehagen ligger i en kommunal bygning.

Kommunale barnehager:

- SU ved Ekne mener at barnehagen burde vært større, i og med at de vet det selges tomter og bygges hus på Ekne
- I kommentarer fra flere kommunale barnehager pekes det på prioriteringer i forhold til bygningsmessige tilpasninger/vedlikehold utover det som er påpekt i planen.
- SU ved Frol oppvekstsenter, barnehagen ønsker sterkt at Frol prioriteres i 2012. Behovene ved dagens avdeling og med dagens barnegruppe er prekære.
- SU ved Momarka barnehage støtter rådmannens prioritering.

Uttalelser fra andre:

- ”SP er skeptiske til bygging av ny kommunal barnehage på Skogn så lenge det er ledige plasser i kommunen.”
- Ytterøyutvalget mener det et stort behov for utbygging/renovering av Ytterøy barnehage. Det er behov for strakstiltak og å komme raskt i gang med videre langsiktige planer. Det er ikke aktuelt å avvende eventuelle endringer i forhold til den daglige driften ved barnehagen, til skolestrukturen i Levanger kommune er vurdert.
- Utdanningsforbundet mener at barnehagebruksplanen 2012-2015 har gode ambisjoner, blant annet med tanke på uteområder og bygningsmasse, og synliggjør at mange av barnehagene har store behov for opprusting. Midlertidige løsninger og manglende vedlikehold kjennetegner flere av barnehagene

Spesialpedagogisk hjelp, tilbud, organisering og lokalisering.

Private barnehager mener det vil bli tilført store ressurser til kommunale barnehager på dette området, mens det vil ”dryppe” litt på de private. Studentsamskipnaden understreker foreldres rettigheter med hensyn til valg av barnehage for sitt barn. Gjemble barnehage er redd kompetansen i de private barnehagene ikke vil bli ivarettatt i framtida.

Vurdering: Utvalget/mandatet:

En større involvering i arbeidet fra ikke-kommunale kunne vært ønskelig, men mandatet var knyttet til utvikling av kommunale barnehager da kommunen ikke har styringsrett

over ikke-kommunale barnehager ut over utmåling av driftstilskudd.

Vi mener likevel at ikke-kommunale barnehager blir ivarettatt da det i planen presiseres at en må ha en nærmere dialog med private barnehageeiere før en fatter vedtak. Viser til saksframlegget i desember hvor det blant annet heter:

”Det er svært viktig at en har en dialog med private barnehager knyttet til disse løsninger og ellers alle forhold som har betydning for barnehagedekningen, da kommunen har ansvar for at det til enhver tid finnes tilstrekkelig antall barnehageplasser i kommunen.”

Dette har blitt fulgt opp med en kartlegging/undersøkelse for alle private barnehager, noe som går fram av utsendte dokument. Alle ikke-kommunale barnehageeiere har ellers gjennom høringa hatt muligheter til å gi tilbakemelding.

Struktur:

Det er kommet flere uttalelser som omfatter struktur og utbygging. Her er det viktig at en ser på tiltak i en større sammenheng som innbefatter dagens skolestruktur. OU prosessen som starter i mars vil vurdere både barnehage- og skolestrukturen. Rådmannen vil derfor foreslå at en inntil videre avventer å vurdere strukturtiltak til OU-saken kommer til behandling i november.

Det er ingen av høringene bortsett fra Frol SU og Momarka SU som har kommentert rådmannens prioritering vedrørende utbyggingsrekkefølge for de kommunale barnehagene.

Spesialpedagogisk hjelp, tilbud, organisering og lokalisering

Rådmannen mener at det alltid vil være et behov for at flere barnehager kan tilby spesialpedagogisk hjelp. Dette har vært praksis i dag og vil være praksis i framtida. Rådmannen mener imidlertid at det er viktig at en kan bygge videre på spisskompetansen som allerede finnes ved Frol barnehage og at man legger bedre til rette for spesialavdelingen der ved å utvikle avdelingen med bedre romløsninger. Barnehagen har hatt en spesialavdeling i over 15 år. Dette har også andre kommuner, blant annet Verdal, gode erfaringer med. En bedre tilrettelegging av tilbudet ved denne barnehagen innebærer ikke at behovet for kompetanse og bidrag fra andre barnehager forsvinner. Det er imidlertid behov for å utvikle avdelingen og å sikre en stabil finansiering av tilbudet. Rådmannen vil derfor foreslå at dette stadfestes ved behandling av barnehagebruksplanen.

Momarka barnehage

Barnehagebruksplanen foreslås en utbygging av en småbarnsavdeling som kan erstatte tidligere plasser i grendehuset. Dette er av stor betydning for å få til optimal drift og å sikre kommunen en stor økonomisk effektivt kommunal barnehage. Momarka barnehage har ved årets hovedopptak langt flere søkere enn ledige plasser. Rådmannen mener det er ønskelig at en under planlegginga kan legge til rette for utbygging av to nye avdelinger. Levanger kommune har ansvaret for at det til enhver tid finnes tilstrekkelig antall plasser til søkere som har lovfestet rett på barnehageplass. Dette innebærer at kommunen av strategisk grunner bør ha noe beredskap i forhold til antall plasser. Strukturendringer både når det gjelder kommunal og privat virksomhet kan medføre at en ikke har tilstrekkelig antall plasser og tilby. Det vil derfor bli lagt fram en egen sak i vår om utbygging av Momarka barnehage hvor dette vurderes. Det er kun en avdeling som vil tas i bruk nå for å erstatte plassene i grendehuset. Det øvrige arealet planlegges for å ha en strategisk beredskap.

Frol

Det er viktig å sikre en fast avdeling for barn med særskilte behov på Frol med en definert økonomi. En utbygging ved Frol er viktig for å legge bedre til rette for disse barna og bør være ferdigstilt høsten 2013. Det kan imidlertid være ønskelig å vurdere en større utbygging av denne barnehagen. Det bør derfor vurderes en strategisk utbygging av barnehagen i forbindelse med en mulighetsstudie for oppvekstsenteret som helhet som ble bebudet i budsjett for 2012. Rådmannen anbefaler at dette vurderes i forbindelse med OU-prosessen.

Levanger kommune

Sakspapir

Plan for digital kompetanse i skolene i Levanger og Verdal kommuner

Saksbehandler: Trude Marian Nøst	Arkivref: 2011/6315 - /064
E-post: trude.marian.nost@levanger.kommune.no	
Tlf.: 74052710	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Levanger	14.03.2012	11/12

Rådmannens forslag til vedtak:

Plan for digital kompetanse i Levanger og Verdal kommuner tas til etterretning.

Det forutsettes at oppgavene i planen løses innenfor tildelte ressurser til skoledrift i henhold til vedtatt budsjett og økonomiplan.

Hjemmel/bakgrunn for saken:

Kommunedelplan oppvekst mot år 2020.

Vedlegg:

1 Plan for digital kompetanse i skolene i Levanger og Verdal kommuner

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Opplæring i digitale ferdigheter for elever i Levanger og Verdal
Digitale ferdigheter for ansatte i skolen i Levanger og Verdal

Saksopplysninger:

Kommunalsjefene for oppvekst i Levanger og Verdal kommuner nedsatte en felles prosjektgruppe for å utrede strategisk plan for digital kompetanse i skolene i Levanger og Verdal. Oppdraget var i Levanger gitt på bakgrunn av vedtak i kommunedelplan oppvekst mot 2020, pkt. 10.1.1 og andre tiltak i kommunedelplanen vist nedenfor:

Under Samfunn, satsingsområdet oppvekstmiljø, innsatsområdet "Grunnleggende ferdigheter:

1.1.37 Det skal utarbeides planer for kompetanseutvikling i antall, rom og form/regning og i digital kompetanse

1.1.38 Utarbeide progresjonsplaner for digital kompetanse

1.2.5 Ta i bruk It`s learning som kommunikasjonskanal med heimene.

Under Organisasjon, satsingsområdet teknologi

10.1.1 Utarbeide IKT-plan for bhg og skoler, se innsatsområdet grunnleggende ferdigheter

10.1.2 Ta i bruk It`slearning ved alle skoler

10.1.3 Ta i bruk LIKT ved alle skoler

En arbeidsgruppe bestående av Frode Kvitem (virksomhetsleder Vinne og Ness/rektor Vinne skole), Ingar Grønnesby (Åsen barne- og ungdomsskole/supportbruker It's learning Levanger), Oddrun Laugsand (enhetsleder/rektor ved Ytterøy os), Birger Røeggen (rektor Leksdal skole), Kenneth Arntzen (PPT Levanger) og Torbjørn Olsen (IKT-enheten) har utarbeidet planer for digital kompetanse for elever og ansatte i Levanger og Verdal. Fagansvarlig for grunnskole i begge kommunene har også deltatt i arbeidet. Frode Kvitem ledet gruppen.

Arbeidsgruppen sendte følgende underliggende fagplaner på høring: "Opplæringsplan i digitale ferdigheter for elever i Levanger og Verdal" og "Digitale ferdigheter for ansatte i skolen i Levanger og Verdal". Endringsforslagene ble vurdert av gruppa før endelig forslag til plan ble sendt til kommunalsjefene.

Strategiplan som er overordnet disse to fagplanene inneholder strategiske vurderinger av følgende områder: Ledelse, skolens ressurser, kartlegging og planlegging, digital kompetanse og pedagogisk praksis og organisasjon. Planen beskriver ansvarsfordeling og organisering og legger fram en strategi for gjennomføring. Her fremmes det forslag til tiltak uten ekstra kostnad og tiltak med ekstra kostnad.

Kommunalsjefene har lagt fram strategiplanen inkl. de to underliggende fagplanene for behandling i rektormøter i kommunene. Rektorene ga sin tilslutning til planverket. Enhetsledere og rektorer har gitt sin tilslutning til at man arbeider med å gjennomføre planene innenfor de til enhver tid gitte økonomiske rammer i skolen.

Strategiplanen er sendt på høring til utdanningsforbundet, skolelederforbundet og fagforbundet. De har gitt sin tilslutning til planen.

Vurdering:

Arbeidsgruppen ledet av Frode Kvitem har gjort et godt arbeid med å utforme en ny strategiplan for digital kompetanse i skolene i Levanger og Verdal med tilhørende opplæringsplaner.

Planen svarer på tiltakspunktene angitt i handlingsprogrammet i Kommunedelplan oppvekst mot 2020. Den har allerede blitt et konkret og nyttig arbeidsredskap for ledere og ansatte i skolen, i det en del skoler har tatt verktøyene i bruk.

Nytilsatt IKT-rådgiver er i gang med å lage en milepelsplan for opplæring av IKT-kontaktene ute på skolene. Stillingen ble finansiert ved intern omprioritering av midler i skolene. Ledelsens holdninger til dette utviklingsarbeidet er viktig for å lykkes. Arbeidet vil følges opp av kommunalsjefene og temaet digital kompetanse blir jevnlig behandlet som sak i rektormøtene framover. IKT-rådgiver vil være en god rådgiver også for ledelsen. IKT-rådgiverne i Levanger og Verdal vil ha det operative ansvaret for å oppdatere fagplanene i samarbeid med IKT-kontaktene ute på skolene.

Rådmannen vurderer det som realistisk å iverksette planen innenfor de til enhver tid gitte økonomiske rammer skolene får tildelt.

Planen evalueres etter ett år.

Felles IKT-plan for grunnskolene i Levanger og Verdal

Strategiplan for grunnskolen 2011-2014

Levanger kommune og Verdal kommune

18.11.2011

Forord

I januar 2011 ble det nedsatt to arbeidsgrupper på oppdrag fra kommunalsjefene i Levanger og Verdal. Den ene gruppa (Strategiplangruppa) hadde som oppdrag å utarbeide en felles strategi for digital kompetanse i skolene i Levanger og Verdal. Den andre gruppa (Programvaregruppa) skulle komme med forslag til hvilke verktøy (programvare, maskinvare og kompetanse) som skal benyttes i skolen i kommunene.

Strategiplangruppas plan har som formål å sikre at elevene i Levanger og Verdal kommune skal nå de kompetansemål som er satt i LK06 for basiskompetansen "Digital kompetanse". Resultatet av gruppas arbeid er "Felles IKT-plan for skolene i Levanger og Verdal kommune". Denne planen består av 3 dokumenter:

1. Strategiplan for grunnskolen 2011 - 2014
2. Opplæringsplan i digitale ferdigheter for elever i Levanger og Verdal
3. Digitale ferdigheter for ansatte i skolen i Levanger og Verdal

Dokument 2 og 3 har vært på en høringsrunde hos skolene, FAU og Utdanningsforbundet i Levanger og Verdal, og de har blitt justert med bakgrunn i innspill fra høringsuttalelsene.

De som har deltatt i strategiplangruppa er Frode Kvittem (virksomhetsleder Vinne og Ness), Ingar Grønnesby (avdelingsleder og lærer, Åsen barne- og ungdomsskole), Torbjørn Olsen (IKT), Bjørg Tørresdal (fagansvarlig grunnskole Levanger), Heidi Holmen (skolefaglig rådgiver Verdal) og Oddrun Laugsand (rektor Skogn barne- og ungdomsskole). Gruppa oppløses som følge av at arbeidet med felles strategi for digital kompetanse er fullført.

Programvaregruppa har bestått av Frode Kvittem (virksomhetsleder Vinne og Ness), Ingar Grønnesby (avdelingsleder og lærer, Åsen barne- og ungdomsskole), Kenneth Arntzen (PPT, Levanger), Birger Røeggen (rektor, Leksdal skole) og Magnar Leirdal (IKT). Denne gruppa har bidratt i utarbeidelsen av dokument 2 og 3, og gruppa skal møtes minst to ganger årlig for å komme med forslag til kommunalsjefene om hvilke program vi trenger, og dessuten gi innspill på hvilke program som skal tas bort.

Innhold

Forord 2

1	Innledning	4
2	Hva er digital kompetanse?	4
2.1	Digital kompetanse i individperspektiv	4
2.2	Digital kompetanse i et systemperspektiv	5
3	Mål	6
3.1	Nasjonale målsettinger	6
3.2	Målene i Kunnskapsløftet	6
3.3	Overordnede mål for IKT i skolene i Levanger og Verdal	7
4	Sentrale satsningsområder – digitale kompetanseområder	7
4.1	Ledelse og rammevilkår	7
4.2	Skolens ressurser	8
4.3	Kartlegging og planlegging	9
4.4	Digital kompetanse og pedagogisk praksis	10
4.5	Organisasjon	11
5	Ansvarsfordeling og organisering av sentrale og lokale IKT-ressurser.	12
5.1	Organiseringen av IKT-ressursen	12
5.2	Funksjonsbeskrivelser	12
5.2.1	Kommunenes IKT-veiledere/rådgivere	13
5.2.2	Enhetenes IKT-ansvarlig	13
5.2.3	Veiledende minstestandard til IKT-ansvarlig på den enkelte skole	13
6	Strategi for implementering	14
6.1	Tiltak uten ekstra kostnad	14
6.2	Tiltak med ekstra kostnader	15
6.3	Kostnadsberegning av tiltak under pkt. 6.2	15
7	Rullering av planens hoveddeler	16
	Kildeliste:	17

1 Innledning

I Kunnskapsløftet blir digital kompetanse definert som en grunnleggende ferdighet. Vi snakker om digital kompetanse som en grunnleggende ferdighet på linje med det å kunne lese, regne og å kunne utrykke seg skriftlig og muntlig.

En av skolens oppgaver er å forberede elevene på den virkelighet de vil møte som voksne. Den opplæringen elevene får må være tilpasset kunnskaps- og informasjonssamfunnet. Det er derfor viktig at elevene i Levanger og Verdal får tilgang til og blir fortrolige med bruk av IKT som verktøy allerede fra 1.årstrinn.

I arbeidet med å utvikle skolene i Levanger og Verdal til å bli digitalt kompetente, er det utarbeidet en Felles IKT-plan for grunnskolene i Levanger og Verdal. Denne planen består av 3 dokumenter:

1. Strategiplan for grunnskolen 2011 - 2014
2. Opplæringsplan i digitale ferdigheter for elever i Levanger og Verdal
3. Digitale ferdigheter for ansatte i skolen i Levanger og Verdal

2 Hva er digital kompetanse?

Når digital kompetanse i skolen skal beskrives, er det nyttig å se på begrepet i både et individ- og et systemperspektiv. Med andre ord å se forholdet mellom begrepene digital kompetanse for elever og ansatte i skolen og for en digitalt kompetent skole.

2.1 Digital kompetanse i individperspektiv

Digital kompetanse i individperspektiv innbefatter ”ferdigheter, kunnskaper, kreativitet og holdninger som alle trenger for å kunne bruke digitale medier for læring og mestring i kunnskapssamfunnet” (ITU, 2005, s. 8). Digital kompetanse er en dynamisk beredskap som kan brukes på ulike situasjoner med forskjellige oppgaver og utfordringer, og som består av en kombinasjon av tekniske, kognitive og sosiale ferdigheter og kunnskaper (Krumsvik, 2007), og begrepet handler om både ferdigheter og dannelse (Erstad, 2010). Dannelses-aspektet i begrepet har fått økt betydning etter hvert som informasjons- og kommunikasjons-teknologiens muligheter for grenseløs kommunikasjon setter elevenes normer på prøve (Halvorsen, 2009).

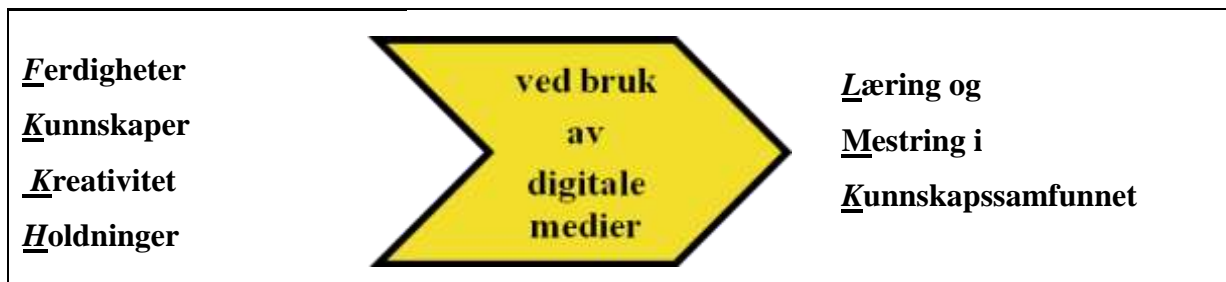

Fig.1) Digital kompetanse i individperspektiv

2.2 Digital kompetanse i et systemperspektiv

Begrepet digitalt kompetent skole er knyttet til skolen som organisasjon. Dette handler om de organisatoriske vilkår og rammer som kan lette og styrke arbeidet med utvikling av de personbundne kompetanser:

Skolen som **digitalt kompetent organisasjon** handler om hvordan skolen **må tilrettelegge** de **betingelser** som må være til stede for at **alle individer** som er **knyttet til skolen** skal oppnå størst mulig grad av **digital kompetanse**.

Det har vist seg vanskelig å finne en entydig og kortfattet definisjon av hva det innebærer å være en digitalt kompetent skole. I arbeidet med denne planen har vi særlig støttet oss til en modell, utarbeidet av Ola Erstad (2010), som viser følgende betingelser for en digitalt kompetent skole:

1) Det må være god infrastruktur som er transparent i den forstand at digitalt ut-styr, bredbånd og drifts-støtte må fungere godt og ikke stå i veien for lærere og elever i det pedagogiske arbeidet.

Figur 3) Betingelser for en digitalt kompetent skole (Erstad, 2010)

- 2) Ledelsen må i sitt strategiarbeid for utvikling av en digitalt kompetent skole planlegge helhetlig og trekke hele skolens virksomhet med i dette.
- 3) Sentrale styringsinstrumenter i skolen, slik som læreplaner, vurderingsformer og arbeidsmåter må være visjonære for at det skal skapes grobunn for nytenkning tilpasset samfunnets og elevenes behov.
- 4) Læringsressursene og skolens læringsarbeid må være innovasjonsdrevet og medierikt slik at ulike sider ved elevenes kompetanse kan bli stimulert.
- 5) Elevene må utfordres som aktive kunnskapsprodusenter, og deres erfaringsbakgrunn utenfor skolen må også trekkes inn i læringsarbeidet.
- 6) Lærerne må ha en trygghet i bruken av digitale medier og bli utfordret på sin faglige rolle. 7) Rammevilkårene, slik som arkitektur, de økonomiske rammene og organiseringen er fleksible nok til å kunne tilpasses ulike behov i læringsarbeide (Erstad, 2010).

3 Mål

3.1 Nasjonale målsettinger

Nasjonale mål for utviklingen av digital kompetanse i skolen finner vi i St.meld. nr. 17 (2006-2007) *Eit informasjonssamfunn for alle* (FAD, 2007):

❖ ***Norsk skole skal være en foregangsskole i verden med hensyn til bruk av IKT i undervisning og læring.***

Digital kompetanse må stå sentralt i et utdanningssystem som vil være innovativt og kvalitetsorientert, og alle må kunne bruke IKT sikkert, fortrolig og kreativt i sin kunnskapsutvikling for å kunne mestre informasjonssamfunnet (UFD, 2004b).

3.2 Målene i Kunnskapsløftet

Læreplanen for Kunnskapsløftet (LK06) har kompetansemål i de enkelte fagene. Her er det presisert hva som menes med grunnleggende ferdigheter i fagene inklusive det å kunne bruke digitale verktøy i hvert enkelt fag.

3.3 Overordnede mål for IKT i skolene i Levanger og Verdal

- ❖ **Alle grunnskoleelevene er gitt gode muligheter til å tilegne seg den digitale kompetansen som er en forutsetning for livslang læring og deltakelse i det digitale samfunnet**
- ❖ **Alle ansatte i skolene har høy grad av digital kompetanse**
- ❖ **Alle skoler har god tilgang på digitalt utstyr, har god digital infrastruktur og god tilgang på programvare for læring, formidling og administrasjon.**

4 Sentrale satsningsområder – digitale kompetanseområder

I dette avsnittet beskriver vi målene vi må strekke oss etter og de områdene som trenger spesiell innsats for å gjøre Levanger- og Verdalskolene digitalt kompetente.

4.1 Ledelse og rammevilkår

Mål for Levanger og Verdal kommuner:

- ❖ **Skolelederne er visjonære og har en innovativ holdning i forhold til å utvikle en digitalt kompetent skole.**
- ❖ **Skolelederne og lærerne har en klar forståelse for hva en digital skolehverdag innebærer.**
- ❖ **Den felles IKT-planen for grunnskolene i Levanger og Verdal skal være et godt og praktisk rettet styringsdokument som gir retning og gode rammevilkår for skolelederne i arbeidet med IKT i egen skole.**

Satsingsområdet dreier seg om:

Innføring av IKT som et pedagogisk verktøy i utdanningen krever en helhetlig forståelse av skoleutvikling. Området dreier seg om behovet for å reflektere over hvordan skolens rammevilkår, visjon og planverk henger sammen med bruk av IKT. Visjoner og planer er viktige styringsverktøy for ledelsen, og vil kunne brukes til en bedre kvalitetsmessig organisasjonsutvikling. Samtidig må de økonomiske rammene legge til rette for slik utvikling.

Skoleledelsen må med andre ord ha en sentral og tydelig rolle for å utvikle skolene i Levanger og Verdal i retning digitalt kompetent skole. Ledelsen må være endringsagent både med hensyn til implementering og til bruk av IKT i skolen. Ledelsen må videre kunne drive andre i utviklingsforløp, være teambygger internt, nettverksaktør internt og eksternt, og ikke minst må ledelsen se på seg som lærende.

Viktig å arbeide med:

- **Strategisk skoleledelse innebærer at målene for bruk av IKT operasjonaliseres i skolens plandokumenter.**
- **Skolens ledelse må være synlig for ansatte, elever og foreldre i arbeidet med skolens digitale kompetanse.**
- **Plan for ITK i skolen må være tydelig forankret i skolens personale og den må til enhver tid være i aktiv bruk.**

4.2 Skolens ressurserMål for Levanger og Verdal kommuner:

- ❖ **Skolens ledelse rår over tilstrekkelige menneskelige ressurser med høy grad av digital kompetanse (humankapital)**
- ❖ **Skolens ledelse rår over tilstrekkelige økonomiske ressurser til kontinuerlig å kunne utvikle skolens digitale kompetanse.**

Satsingsområdet dreier seg om:

Skolene i Verdal og Levanger har kommet langt i utviklingen av digital kompetanse, og store ressurser er brukt for å bygge opp god infrastruktur, drift og support. En felles, sentral IKT-enhet for de to kommunene, som har sentralstyrt innkjøp av datautstyr og programvare og som har bygd opp en enhetlig infrastruktur, en samlet kompetanseenhet og med felles support, har hatt avgjørende betydning for den utviklingen vi har hatt så langt. At det har vært prioritert å ha en IKT-kontakt med øremerket ressurs ved den enkelte skolen, har også vært svært viktig. Kompetanseområdet dreier seg om å ha tilstrekkelig med human- og realkapital slik at denne er transparent i den forstand at dette ikke er ”synlig og står i veien for” elevenes læring ved bruk av digitale verktøy i alle fag.

Viktig å arbeide med:

- **Budsjettering og økonomisk planlegging, både sentralt og ved den enkelte skole, må legge til rette for IKT både pedagogisk, organisatorisk og administrativt. Kompetanseheving for ledelse og ansatte må stå sentralt i dette.**
- **Personalressursen ved den sentrale IKT-enheten må være tilstrekkelig i forhold til teknisk og pedagogisk innovasjon, drift og support.**
- **Skolene har en IKT-kontakt som bruker hoveddelen av sin tidsressurs til å veilede sine kolleger i pedagogisk bruk av de digitale verktøyene.**
- **Skolene har tilstrekkelig digitalt utstyr både mht. mengde og tilstand.**

- **Skolens fysiske miljø må være tilrettelagt slik at digitale verktøy er lett tilgjengelig for alle**
- **Alle lærere har god nok tilgang til digitale hjelpemidler og aktuell programvare**

4.3 Kartlegging og planlegging

Mål for Levanger og Verdal kommuner:

- ❖ **Skoleeier og skoleledelse skal ha god oversikt over skolenes digitale ståsted**
- ❖ **Skolenes ståsted og behov for utvikling skal komme klart til uttrykk i planverk og budsjettstyring.**

Satsingsområdet dreier seg om:

Området dreier seg om å ha oversikt over skolens behov for utvikling, herunder å ha oversikt over ståsted og personalets behov for kompetanseheving for utvikling av læringsformer med pedagogisk bruk av IKT. Å følge opp opplæringsplan for ansatte, som er del av herværende plan, er en viktig del av dette kompetanseområdet. En kartlegging av skolens ståsted i forhold til digitalt utstyr og infrastruktur ligger også til området.

Kompetanseområdet antyder en form for ”gapanalyse”, der man på samme tid analyserer både eget ståsted og setter fokus på hvilket kompetanse- og ressursnivå man ønsker å legge seg på.

En plan for å øke skolens digitale kompetanse må framvise både tilgjengelige ressurser, strategier for å lede en prosess samt de nødvendige tiltak for å tette ”gapet” mellom ståsted og mål for skolens digitale kompetansenivå.

Viktig å arbeide med i et ansattperspektiv:

- **Ledelse og ansatte må ha en klar forståelse for hva som er forventet kompetanse. Minstestandarder for digital kompetanse må være skriftlig uttrykt for ulike yrkesgrupper i skolen (ledelse, lærere og assistenter).**
- **Lærernes IKT-kompetanse må kartlegges med jevne mellomrom for å overvåke utviklingen i et systemperspektiv**
- **De ansattes opplæringsbehov må synliggjøres og følges opp med tiltak som framgår av skolens virksomhetsplan.**

- **Skolene må vektlegge kompetansedeling. Slikt arbeid må planfestes både med hensyn til tidsressurs, ansvarsfordeling, milepæler og evalueringspunkter.**

Viktig å arbeide med i et ressursperspektiv:

- **Det må utarbeides minstestandarder for hvor stor tetthet den enkelte skole skal ha av pc-er.**
- **Status for maskinparken må gjennomgås i den enkelte skole minst en gang hvert halvår. Dette arbeidet må initieres av og skje i samarbeid med den sentrale IKT-enheten for de to kommunene.**
- **Den sentrale IKT-enheten bør utarbeide en plan for vedlikehold og oppjustering av det digitale utstyret ved den enkelte skole. Planen bør minst ha en årlig rullering og være gjennomgått sammen med ikt-kontaktene, rektorene og den øverste ledelse for oppvekst i de to kommunene.**
- **De nødvendige tiltak for å heve skolens digitale kompetanse må nedfelles i skolens virksomhetsplan og årsbudsjett, og må sees i sammenheng med planer lagt av den sentrale IKT-enheten for de to kommunene.**

4.4 Digital kompetanse og pedagogisk praksis

Mål for Levanger og Verdal kommuner:

- ❖ ***IKT brukes i undervisningen når det fremmer læring og er en naturlig del av undervisning og læring***
- ❖ ***Lærerne har klare pedagogiske strategier for hvordan de kan utnytte og videreutvikle elevenes digitale kompetanser innen alle sentrale områder og på tvers av fag.***
- ❖ ***Lærerne har gode strategier for å imøtekomme den enkelte elevens individuelle ståsted og behov for hjelp til læring for å kunne bruke IKT i alle fag.***
- ❖ ***I økende grad, avhengig av alder og modenhet, må elevene få både muligheter og kunnskaper til å velge når og hvordan de skal bruke ulike former for IKT på en selvstendig måte.***

Satsingsområdet dreier seg om:

Dette området dreier seg om skolens faktiske bruk av IKT i læring og undervisning. Det handler i et elevperspektiv også om hvordan skolen vektlegger elevenes motivasjon og læringsutbytte, og hvordan skolen legger til rette muligheter for elevenes

medvirkning.

Skolens pedagogiske bruk av IKT må sees i sammenheng med skolens kultur og delte oppfatning omkring god klasseledelse og oppfatninger om IKT brukt i klasserommet. Området dreier seg også om skolens bruk av valgte læringsplattform. Skolen må ta stilling til og aktivt uttrykke i hvor stor grad denne forventes brukt.

Vurderingsformene i skolen er i endring. Nye vurderingsformer vil i økende grad bli basert på bruk av IKT, og skolen må legge til rette for en slik utvikling.

Læringsplattformen It's learning er en viktig del av denne tilretteleggingen.

Viktig å arbeide med:

- **Alle lærere må legge til rette for at elevene når læreplanmålene i LK06, i forhold til å kunne bruke digitale verktøy i alle fag, innenfor det faget de underviser i.**
- **Den felles opplæringsplanen for digital kompetanse for alle elever i Levanger og Verdal kommuner må nedfelles i årsplanene slik at den realiseres gjennom opplæring i alle fag.**
- **Alle lærere må ta ansvar for elevenes totale digitale utvikling. Kontaktlærer har et særskilt ansvar for å se til at dette ansvaret blir ivaretatt.**
- **Læringsplattformen It's learning må være i aktiv bruk som både lærings- og kommunikasjonsplattform allerede fra 1. trinn.**
- **Elevenes digitale kompetanse kartlegges. Det bør vurderes om man skal kjøpe Oslo skolens digitale kartleggingsprøve som et verktøy for dette.**
- **Skolene bygger videre på den digitale ferdigheten og det digitale kompetansenivået som den enkelte eleven til enhver tid er i besittelse av.**
- **Skolene må systematisk gjennomgå og planfeste temaer som nettvett, personvern, kildekritikk og etikk. Det må sikres at den enkelte ansatte og elev samt foreldre har en høy bevissthet rundt denne problematikken.**

4.5 Organisasjon

Mål for Levanger og Verdal kommuner:

- ❖ **Skolen har en sterk og konstruktiv kultur som bidrar til at IKT benyttes pedagogisk og administrativt på en god og innovativ måte**
- ❖ **Alle lærere benytter IKT i sin undervisning**
- ❖ **Skolen har en etablert delingskultur som innebærer at erfaringer og praksis kontinuerlig evalueres og utvikles**

Satsingsområdet dreier seg om:

Dette området dreier seg om hvordan skolekulturen bidrar til utvikling av god praksis i bruk av IKT i undervisning og læring. Skolekultur omhandler i denne sammenheng momenter som endring, deling, læring, utvikling, støtte, samarbeid og innovasjon. Det er viktig å være seg bevisst hvordan verdier og holdninger danner felles praksis, og hvordan denne praksisen bidrar til utvikling av momentene nevnt over.

Viktig å arbeide med:

- **Skolens visjon og pedagogiske plattform må legge til rette for IKT i læringsarbeidet.**
- **Skolens visjon om innovativ bruk av IKT må være sterkt forankret i det pedagogiske personalet, og den må være eid, forstått og delt av alle som er deltakere i skolen.**
- **Ledelse og ansatte må både ville og våge å prøve ut nye undervisningsformer og nye digitale læringsressurser innenfor IKT**
- **Skolen må ha strategier, metoder og verktøy for å dele praksiserfaringer innad i egen skole og mellom skoler.**
- **Det må være god balanse mellom skolens hjemmeside som et presentasjonsforum for skolen og skolens læringsplattform som et forum for kommunikasjon og læring innad i egen organisasjon.**

5 Ansvarsfordeling og organisering av sentrale og lokale IKT-ressurser.

I dette avsnittet beskriver vi hvordan vi ser for oss organiseringen/bemanningen av en sentral IKT-enhet og en lokal IKT-ressurs på den enkelte skole. Videre beskriver vi ansvars- og oppgaveområde for den lokale IKT-ressursen.

5.1 Organiseringen av IKT-ressursen

1. Kommunene har sentral drift (It-avdeling), og de betjener skolene på driftssiden. Alle kommunens ansatte kan henvende seg til It-service for support på maskin- eller programvare.
2. Hver skole har en egen IKT-ansvarlig som har oppgaver i tråd med funksjonsbeskrivelse. De inngår i et nettverk på tvers av kommunene.

3. Kommunene har hver sin IKT-veileder/rådgiver (50 % stilling) som har oppgaver i tråd med funksjonsbeskrivelse.
4. Kommunene har nedsatt en programvaregruppe (PVG) som i samarbeid med IT-avdelingen velger programvare (administrative, pedagogiske og spesialpedagogiske program).

5.2 Funksjonsbeskrivelser

Vi har valgt å beskrive ansvarsområdet for kommunens IKT- veiledere/rådgivere og enhetenes IKT-ansvarlige

5.2.1 Kommunenes IKT-veiledere/rådgivere

- Har ansvar for pedagogisk veiledning/oppfølging overfor skolene og PPT i forhold til pedagogisk programvare
- Er kontaktperson for skolenes IKT-kontakter og drifter nettverk for IKT-kontaktene i de to kommunene
- Har et oppfølgingsansvar for kommunenes utviklingsarbeid med bruk av IKT som verktøy
- Foretar oppdatering og revidering av grunnskolens plan for digital kompetanse
- Er bindeledd mellom skolene, kommunalsjef og IT-avdeling.
- Deltager i programvaregruppa
- Organisere kurs og workshops for virksomhetene
- Er ansvarlig for utforming og oppfølging av IKT-tester/kartlegginger
- Er supportbrukere og systemadministrator av It's learning (se egen instruks)

5.2.2 Enhetenes IKT-ansvarlig

- Har ansvar for pedagogisk veiledning/oppfølging overfor skolens ansatte
- Er skolens kontaktperson opp mot IKT-veiledere og IT-avdelingen
- Er deltager i nettverk for IKT-kontakter
- Har i samarbeid med skolens ledelse et oppfølgingsansvar for skolens utviklingsarbeid med bruk av IKT som verktøy
- Har oversikt over hvilke program som finnes i elevnettlet og gjøre disse kjent på egen enhet
- Har oversikt over og ansvar for oppfølging av skolens maskiner og teknisk utstyr
- Organisere kurs og workshops for skolen

- Har superbrukeransvar i It's learning

5.2.3 Veiledende minstestandard til IKT-ansvarlig på den enkelte skole

- Ressurs til IKT-ansvarlig på skoler med opp til 100 elever: 10 %
- Ressurs til IKT-ansvarlig på skoler med opp til 250 elever: 15 %
- Ressurs til IKT-ansvarlig på skoler med over 250 elever: 20 %
- Ungdomsskoler trenger en tilleggsressurs Vurderes

6 Strategi for implementering

For å omsette planens mål og intensjoner slik at skolenes digitale kompetanse er i stadig utvikling, trengs det god ledelse, styring og gode strategier.

Følgende punkter må følges opp for å lykkes med dette.

6.1 Tiltak uten ekstra kostnad

- 1) Plan for implementering gjennomgås på rektormøte. I tillegg blir det et fast innslag på alle rektormøter hvilke erfaringer skolene gjør seg i forbindelse med implementeringen (de gode ideene og historiene må deles)
- 2) Hver skole (rektor/ledelse) må avsette tid av skole/fellestid som kan brukes til målrettet kompetanseheving – her foreslås det en ressurs på ca 0,5 time per uke (19 timer på årsbasis).
- 3) I forhold til det konkrete innholdet i modulene i LIKT og til dels It's learning vil dette måtte bli sett på som faglig ajourføring/egen kompetanseheving å bli kjent med detaljene. Dette må tas individuelt eller på trinn.
- 4) For å få målrettet kursingen gjennomføres det en egenrapportering gjennom It's learning. Med bakgrunn i resultatene fra den planlegger skoleledelsen (sammen med IKT-ansvarlig) hvordan kompetanseheving skal skje.

Følgende foreslås:

- Samlinger på 1-1,5 time på arbeidsplassen med tema som Outlook, filbehandling, delelement fra It's learning, bilde/video/musikk osv.
- Trinn/team kan felles jobbe med å øke sin kjennskap til program i elevnett
- Erfaringsdeling i forhold til bruk av program og arbeidsmetoder på trinn og i team må vektlegges på skolene.

- 5) IKT-kontakten tar med erfaringer fra kompetansehevingstiltak inn i nettverk for IKT-kontakter. IKT-nettverket brukes for å holde IKT-ansvarlige operative i forhold til å kurse ansatte. Leder for nettverket kan således bidra til at kompetanseheving skjer i takt i kommunen (om ønskelig).
- 6) Etter en periode med kompetansehevingstiltak foretas på nytt egenrapportering i It's learning.
- 7) Nyansatte må gis en kort innføring hver høst
- 8) Kartleggingsverktøyet [Skolementor](#) gjennomføres minst annethvert år for en kartlegging av skolens digitale kompetanse.

6.2 Tiltak med ekstra kostnader

- 1) Skolelederne gis råd og veiledning om hvordan planer for digital kompetanse kan implementeres ved den enkelte skole (se forrige punkt).
- 2) Det opprettes stillinger som IKT-veiledere/rådgivere (50 %) i begge kommunene
- 3) Det opprettes/videreføres stillinger som IKT-ansvarlig på den enkelte enhet i henhold til funksjonsbeskrivelse.
- 4) Felles IKT-nettverk for begge kommunene med IKT-kontakter på den enkelte skole videreføres
- 5) Det arrangeres interne kurs og workshops for lærere (både lokalt på skoler og på tvers av skoler)
- 6) Skoleeier tar et overordnet ansvar for satsing innen IKT
- 7) Det etableres felles møtepunkt for IKT-kontakter, IKT-avdelingen og skoleledere 2 ganger i året
- 8) Alle lærere i 50 % stilling eller mer har sin egen bærbare pc.

6.3 Kostnadsberegning av tiltak under pkt. 6.2

Tiltak nr	Merknad	Kostnad
Tiltak 1	Råd i rektormøter og direkte veiledning	50.000 kr. Gjennomføres av IKT-rådgiver. Se tiltak 3.
Tiltak 2	Stillingsøkning fra 15 til 50 på 2 personer dvs. 70 % økning	400 000 kr
Tiltak 3	Avhengig av dagens status. Omprioritert innenfor oppvekst.	Verdal ca 50 % stilling i økning Levanger ca 50 % stilling i økning Ca 600 000 kr for begge kommuner samlet
Tiltak 4	Prioritering av tid innenfor årsverket	Ca 320 timer i møter (8 nettverksmøter à 2 timer) = 75 000 kr
Tiltak 5	Prioritering av tid innenfor årsverket	19 t x antall ansatte, ca 750 ansatte ca 3 200 000 kr
Tiltak 6	Sentral	
Tiltak 7	20 IKT-kontakter 2 vikartimer per møte. Prioriteres av skolene.	20 x 2 x 600 x 2 = 48 000 kr + ledertid.
Tiltak 8	Prioriteres innenfor enhetenes rammer.	Levanger: 13 stk. Ca 100.000 kr Verdal: 22 stk. Ca 169.000 kr

7 Rullering av planens hoveddeler

Felles IKT-plan for grunnskolene i Levanger og Verdal består av tre hoveddeler, en strategisk plandel og en opplæringsplan med minstestandarder for elever og ansatte. Disse tre plandelenes vil ha ulikt behov for rullering.

Det totale plandokumentet må få en evaluering ett år etter at den er satt i verk. Denne evalueringen må ta stilling til den videre rullering av de tre plandelenes, hvem som skal stå for oppdatering og hyppigheten i dette.

Gruppen som har stått for utarbeidingen av den strategiske delen av planen legges ned når planen er endelig vedtatt.

Programvaregruppen skal bestå og arbeide kontinuerlig med å ta stilling til hvilken programvare som skal være delt og felles for alle skolene i Levanger og Verdal.

Kildeliste:

- Erstad, O. (2010). *Digital kompetanse i skolen – en innføring* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD). (2007). *Eit informasjonssamfunn for alle*. St.meld. nr. 17 (2006-2007). Oslo: Fornyings- og adm.departementet.
- Forsknings- og kompetansenettverk for IT i utdanning (ITU). (2005). *Digital skole hver dag – om helhetlig utvikling av digital kompetanse i grunnopplæringen* [Elektronisk versjon]. Oslo: ITU. Lastet ned 25. oktober 2009, http://itu.no/filestore/Rapporter_-_PDF/DK_utredning.pdf
- Halvorsen, K. A. (2009). IKT i skolen. Ny teknologi – nye lederutfordringer. I R. A. Andreassen, E. J. Irgens, & E. M. Skaalvik (Red.), *Skoleledelse. Betingelser for læring og ledelse i skolen*. (ss. 71-80). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Kløvstad, V., Hatlevik, O. E., Ottestad, G., Skaug, J. H., & Berge, O. (2009). *ITU Monitor 2009. Skolens digitale tilstand 2009*. Oslo: ITU
- Krumsvik, R. J. (2007). Digitale utfordringer i skulen og lærarutdanninga. I R. J. Krumsvik (Red.), *Skulen og den digitale læringsrevolusjonen*. (ss. 18-63). Oslo: Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet (KD). (2008). *Kvalitet i skolen*. St.meld. nr. 31 (2007-2008). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Laugsand, O. (2011). *Digitalt kompetent skole? Rektors ledelse og ITU Mentor som Styringsverktøy*. NTNU: Masteroppgave i skoleledelse.
- Levanger kommune. (2005). *Prosjektrapport for Digitalt utstyr og kompetanse – utviklingslinjer frem mot 2008* [Elektronisk versjon]. Levanger: Levanger kommune. Lastet ned 27. mai 2010, http://gamle.levanger.kommune.no/utvalg/saker/dk/060315/11_1.pdf
- Pedersen, S. G. et al. (Red.). (2006). *E-learning Nordic 2006. Effekterna av IT i undervisningen* (svensk oversettelse) [Elektronisk versjon]. København: Ramböll Management. Lastet ned 25.oktober 2009, http://inlife.se/modules/typetool/pnincludes/uploads/eLearning_Nordic_Svenska.pdf
- Senter for IKT i utdanningen. (10.01.2011). *Skolementor – for digital kompetanse*. Lastet ned 10.januar 2011, <http://www.skolementor.no/>
- Utdannings- og forskningsdepartementet (UDF). (2004). *Program for digital kompetanse 2004-2008*. Oslo: Utdannings- og forskningsdepartementet.

Utdanningsdirektoratet (Udir.). (2006). *Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06)*

[Elektronisk versjon]. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Lastet ned 10.oktober 2009,

<http://www.udir.no/grep>

Levanger kommune

Sakspapir

Høringsuttalelse om innføring av valgfag på ungdomstrinnet

Saksbehandler: Bjørg Tørresdal	Arkivref: 2012/617 - /
E-post: bjto@levanger.kommune.no	
Tlf.:	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Levanger	14.03.2012	12/12

Rådmannens forslag til vedtak:

Levanger kommune er positiv til forslaget om innføring av valgfag på ungdomstrinnet for å bidra til økt motivasjon og mestring. Forslaget om å ha tverrfaglighet og en praktisk innretning på fagene, støttes.

Læreplaner for valgfagene

Det er viktig at vi får valgfag med høy faglig kvalitet. Derfor er det positivt at det legges nasjonale føringer for valgfagene. De 8 ulike fagene som presenteres, er interessante og har stor bredde. Læreplanene må være veiledende slik at det gis rom for lokale tilpasninger. Valgfagene skal ikke være eksamensfag, og det bør derfor være rom for større variasjoner enn i øvrige fag i grunnskolen.

Ordning for sluttvurdering i valgfag

Levanger kommune er positiv til at det skal gis standpunktkarakter i valgfag som gir poeng ved inntak til videregående skole. Valgfagsordningen bør så langt det er mulig, følge det vanlige opplegget for standpunktkarakterer i grunnskolen og det bør gis en karakter i valgfag ved avslutning på 10. trinn. Det er kun karakter på 10. trinn som bør være standpunktkarakter, øvrige karakterer i faget bør bli å regne som underveisvurdering.

Fag og timefordeling

Levanger kommune ønsker at en skal øke timetallet på en måte som gjør at det er enkelt og oversiktlig for skolene å administrere. Høringsforslaget legger opp til ekstraarbeid ved skolene når de skal finregne på timetall for å kunne trekke ca. 2 % fra alle fag utenom norsk og matematikk. Ny fag og timefordeling er satt opp i 60 minutters undervisningstimer. Levanger kommune organiserer undervisningen i skoletimer på 45 minutter. Det er uheldig at det fra høsten innføres en økning på en halv skoletime på 60 min pr uke – det vil si 30 min ekstra - for ett trinn, mens de øvrige trinnene beholder gammelt timetall. Det fører til praktiske utfordringer i forhold til skyss og tilsyn.

Vårt forslag er at valgfag innføres for alle tre trinnene samtidig høsten 2013. Da vil skolene ha god tid til å forberede seg og til å sette seg inn i de nye fagplanene. Videre vil vi unngå ulikt timetall, og skolene får muligheten for å kunne sette sammen et bredere tilbud av valgfag gjennom aldersblandede grupper.

Levanger kommune er skeptisk til at egne timer med faget elevrådsarbeid faller bort. Det er viktig å ivareta elevenes demokratiske medvirkning gjennom arbeid med dette faget i egne timer.

Ny bestemmelse i forskrift.

Levanger kommune er positiv til at skolene pålegges å tilby minst to valgfag. Imidlertid kan ikke skolene pålegges å iverksette mer enn ett valgfag. På en liten skole med få elever på ungdomstrinnet, er det ønskelig at skolene tilbyr eller foreslår to av valgfagene. Så blir det elevens valg som avgjør om det er grunnlag for å sette i gang mer enn ett fag. Det bør ikke forskriftsfestes et noe ytterligere krav til antall valgfag ved større skoler. Det vil binde opp unødige, og det vil være til hinder for at en skole kan ha store valgfag med flere lærere der de for eksempel setter opp en omfattende forestilling sammen.

Levanger kommune er sterkt imot at avgjørelsen om hvilket valgfag eleven tilbys, skal være enkeltvedtak slik det er beskrevet i høringsforslaget. Det vil være svært arbeidskrevende for lærere og ledelse ved skolen. Økt byråkratisering fører til at lærere og ledelse har mindre tid til elevene. I tillegg er det fare for at skolene tilbyr færre valgfag for å unngå at det blir elever som ikke får sine ønsker, og dermed skal ha brev med begrunnelse og klagerett. Dette er et helt feil spor. De økte ressursene til valgfag må så langt det er mulig, gå til gjennomføringen av valgfagene i form av lærertetthet.

Forslag til nye valgfag

Det bør det legges opp til ett valgfag som har fokus på transport, trafikk og miljø.

Hjemmel/bakgrunn for saken:

I Stortingsmelding 22 (2010-2011) Motivasjon – Mestring – Muligheter fremmer kunnskapsdepartementet forslag om å innføre valgfag. Valgfagene skal ha et totalt omfang på 171 timer over tre år, det vil si 57 timer pr trinn, gjennomsnittlig 1,5 uketimer. Læreplanene skal kunne tilpasses de tre enkeltrinnene, og det skal kunne brukes aldersblandede elevgrupper. Timer til valgfag får skolene dels gjennom nye timer og dels ved at de andre fagene (utenom norsk og matematikk) avgir rundt 2 % av timetallet. I tillegg vil faget elevrådsarbeid bli avviklet som eget fag slik at disse timene inngår i valgfagene. Valgfagene skal innføres gradvis. Høsten 2012 innføres valgfag for 8. årstrinn, høsten 2013 innføres valgfag også for 9. årstrinn, og høsten 2014 innføres valgfag for 10. årstrinn.

Departementet legger opp til at det totalt skal utvikles nasjonale læreplaner for 12 til 14 valgfag. For skoleåret 2012 – 2013 er det utviklet forslag til læreplaner for 8 valgfag. De øvrige læreplanene for valgfag skal utvikles og tas i bruk fra skoleåret 2013 – 2014.

Valgfag og forskriftsfesting av tid til elevrådsrelatert arbeid ble sendt på høring 19.12.12 med høringsfrist 16.4.12.

Vedlegg:

Ingen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

[Høringsbrev fra udir om valgfag og forskriftsfesting av tid til elevrådsrelatert arbeid](#)
[Innstilling 145 S \(2011-12\) om ungdomsskolemeldingen](#)
[Oppdragsbrev fra Kunnskapsdepartementet til udir om valgfag](#)

Saksopplysninger:

Elever på ungdomstrinnet kan i dag velge mellom fremmedspråk eller språklig fordypning (norsk/engelsk/samisk). Innføring av valgfag kommer i tillegg til nåværende ordning.

Utdanningsdirektoratet har sendt ut forslag til nye valgfag på høring. Direktoratet foreslår

- nye læreplaner for valgfag,
- endringer i fag og timefordelingen og
- endringer i forskrift til opplæringsloven/forskrift til privatskoleloven.

Læreplanene skal fastsettes som forskrift og beskrive det faglige innholdet i opplæringen. Valgfagene skal inneholde tverrfaglige emner som er satt sammen av elementer fra flere fag, og de skal ha en praktisk innretning. Noen av fagene skal være prosjektbaserte. Læreplanene i valgfag beskriver ett års opplæring og skal kunne brukes på alle årstrinn i ungdomstrinnet.

Direktoratet foreslår følgende valgfag fra høsten:

Produksjon for sal og scene

Elevene skal planlegge og gjennomføre en forestilling eller lage og vise en film/video. Elevene kan delta i forberedelsene bak scenen eller på scenen. Hovedelementene i faget er hentet fra musikk og kunst og håndverk/duodji. Faget skal være prosjektbasert, og et hovedformål er å utvikle elevenes kreativitet og erfaring med entreprenørskap.

Produksjon av informasjon

Elevene skal planlegge og drifte en nettbasert publikasjon knyttet til skolens hjemmeside. Hovedelementene i faget er hentet fra norsk/samisk og samfunnsfag. Faget skal være prosjektbasert, og et hovedformål er å utvikle elevenes skrive- og formidlingsferdigheter knyttet til digitale medier.

Produksjon av varer og tjenester

Elevene skal produsere, markedsføre og tilby konkrete produkter eller tjenester. Hovedelementene i faget er hentet fra kunst og håndverk/duodji og mat og helse. Faget skal være prosjektbasert, og et hovedformål er å utvikle elevenes praktiske ferdigheter og erfaring med entreprenørskap.

Fysisk aktivitet og helse

Elevene skal utforske egne fysiske forutsetninger og bli bevisste på forholdet mellom fysisk aktivitet, kosthold og helse. Hovedelementene i faget er hentet fra kroppsøving og mat og helse.

Faget er individrettet, men aktivitetene kan være gruppebaserte. Et hovedformål er å bidra til bedre fysisk helse for den enkelte eleven.

Design og redesign

Elevene skal designe og lage ett eller flere produkter basert på egne ideer. Hovedelementene i faget er hentet fra kunst og håndverk/duodji og samfunnsfag. Faget er i hovedsak individrettet, selv om aktiviteter kan være basert på samarbeid. Et hovedformål er å utvikle elevenes kreativitet, håndverksferdigheter og miljøbevissthet.

Forskning i praksis

Elevene skal gjennomføre, vurdere og formidle undersøkelser knyttet til miljø-, energi- eller samfunns spørsmål. Hovedelementene i faget er hentet fra naturfag og matematikk. Faget kan være individ- eller prosjektbasert. Et hovedformål er å utvikle elevenes analytiske og faglige evner samt formidlingsevne.

Internasjonale kontakter

Elevene skal etablere kontakt med ungdom i andre land for å utveksle synspunkter, erfaringer og informasjon. Kommunikasjonsspråket skal i hovedsak være engelsk eller et annet fremmedspråk. Hovedelementene i faget er hentet fra engelsk, 2. fremmedspråk og samfunnsfag. Faget kan være individ- eller gruppebasert. Et hovedformål er å utvikle elevenes reseptive og produktive språkferdigheter, samt elevenes vurderings- og formidlingsevner.

Teknologi i praksis

Elevene skal konstruere og framstille gjenstander ved hjelp av varierte materialer og teknologiske løsninger. Hovedelementene i faget er hentet fra matematikk, naturfag og kunst og håndverk/duodji. Faget kan være individ- eller prosjektbasert. Et hovedformål er å utvikle elevenes innsikt og kreativitet i forbindelse med teknologiske løsninger.

Høringsinstansene inviteres til å svare konkret i forhold til innholdet i den enkelte læreplan som foreslås.

Sluttvurdering for faget.

Det foreslås at det skal gis en sluttvurderingsordning med karakter i valgfagene og det skisseres to ulike modeller for sluttvurdering med karakter. Modell 1 innebærer at det blir satt en standpunktkarakter på hvert årstrinn gjennom hele ungdomstrinnet, mens modell 2 legger opp til at standpunktkarakter settes i valgfag på 10. trinn slik vurderingsordningen er i de fleste andre fag.

Stortinget har behandlet I Stortingsmelding 22 (2010-2011) Motivasjon – Mestring – Muligheter i januar 2012, etter at høringsnotatet fra Utdanningsdirektoratet ble sendt ut. I stortingsbehandlingen har et stort flertall gått inn for at vurdering i valgfag skal skje med karakterer som skal telle ved opptak til videregående opplæring.

Fag og timefordelingen

Det foreslås at valgfagene skal ha 171 timer til sammen på hele ungdomstrinnet. Skoleeier kan ikke flytte timer til valgfag mellom årstrinnene, men må tilby valgfag med 57 timer på både 8., 9. og 10. årstrinn når ordningen er fullt innført.

For å skaffe til veie disse 171 timene har departementet besluttet å øke totaltimetallet med 56 årstimer totalt, ta bort faget elevrådsarbeid og redusere timetallet noe i de øvrige fagene, med unntak av norsk og matematikk. Elevene vil få utvidet timetallet med gjennomsnittlig 0,5 t/u. Innføringen skjer først for elever som begynner på 8. årstrinn skoleåret 2012-13. Elever som går på 9. og 10. årstrinn dette skoleåret, skal ikke ha valgfag og følger den nåværende fag- og timefordeling. Fra skoleåret 2013-14 vil den nye fag- og timefordelingen gjelde både 8. og 9. årstrinn. Skoleåret 2014-15 vil den nye fag- og timefordelingen gjelde for hele ungdomstrinnet.

Forskriftsfesting av rammene for valgfag.

Det legges opp til at det er skoleeier/skolene som avgjør hvilke av valgfagene som tilbys på den enkelte skole, elevene har ikke rett til et bestemt valgfag. Det foreslås at det skal fattes enkeltvedtak etter forvaltningsloven i forbindelse med at eleven får tildelt valgfag. For de elevene som får sitt ønsket innvilget, kan dette gjøres forenklet med at elevene føres opp på en elevliste. For de som ikke får ønsket sitt innvilget, foreslås det at det skal fattes enkeltvedtak etter vanlige regler som innebærer at det må være skriftlig begrunnelse og klageadgang.

Skolene pålegges ikke å tilby et bestemt antall av valgfagene. Det legges opp til at elevene skal ha flere alternativer å velge mellom og direktoratet mener at det bør forskriftsfestes at alle skoler må tilby minst to valgfag.

Forslag til ny § 1-14

Opplæring i valfag på ungdomstrinnet

Elevane på ungdomstrinnet i grunnskolen skal ha opplæring i valfag frå 8. årstrinn.

Elevane kan ha same valfag på fleire trinn eller dei kan velje nytt valfag på kvart årstrinn.

Skoleeigaren pliktar å tilby minst to ulike valfag per opplæringsår. Skoleeigaren avgjer kva for valfag elevane skal få tilbod om, og korleis dette skal organiserast.

Høringsfrist: 16. mars 2012

Vurdering:

Rådmannens vurdering og forslag til høringsuttalelse ligger i sin helhet som innstilling til vedtak.

Levanger kommune

Sakspapir

Ventelister i PPT. Orientering om arbeidet med å lukke avvik ift forvaltningslovens §11 a.

Saksbehandlere: Bjørg Tørresdal Bjørg Holmen	Arkivref: 2011/6964
E-post: bjto@levanger.kommune.no bjorg.holmen@levanger.kommune.no	- /
Tlf.:	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Levanger	14.03.2012	13/12

Rådmannens forslag til vedtak:

Orienteringen om Rådmannens tiltak for å få ned ventelistene i PPT tas til etterretning.

Hjemmel/bakgrunn for saken:

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har gjennomført tilsyn med Levanger kommune angående ventelistene i PP-tjenesten. Fylkesmannen konkluderte med at Levanger kommune sin saksbehandlingstid/ventetid for PP-tjenesten er i strid med gjeldende rett, jf. forvaltningsloven § 11a, samt ulovfesta rettsprinsipper om forsvarlig saksbehandling. Levanger kommune blir bedt om å iverksette tiltak som medfører at saksbehandlingstiden/ventetiden for PP-tjenesten blir i overensstemmelse med gjeldene rett. Det er krav om egenerklæring om at lovbruddet er rettet. Tiltak for å rette lovbruddet skal iverksettes med en gang, og kommunen skal et skriftlig svar innen 5. mai 2012.

Vedlegg:

- 1 Brev fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 25.08.11 ang "Varsel for tilsyn-ventelister i PP-tjenesten"
- 2 Tilsvarebrev fra Levanger kommune, datert 19.09.11
- 3 Svarbrev fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag datert 26.01.2012

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Årsrapporter og tertialrapporter fra Bafa/ PPT 2009, 2010 og 2011

Tilstandsrapport for Grunnskolen i Levanger 2010

"Tilrettelegging for spesialundervisning i skolen i Levanger", Driftskomiteen 17.09.2011

Saksopplysninger:

Fylkesmannens svar på tilsynet viser til at gjennomsnittlig saksbehandlingstid i PPT fordeler seg slik: 69 saker har 6-9 mnd saksbehandlingstid, 26 saker har 10-11 mnd og 17 saker har en behandlingstid på over ett år.

Fylkesmannen etterlyser tidspunktet for når saksbehandlingstiden forventes å nå et forsvarlig og lovlig nivå. Fylkesmannen viser til lovkommentar, der en saksbehandlingstid på totalt over 3 mnd, vil være for lang tid. Det vil også være i strid med gjeldende rett å operere med ventelister.

Tall fra årsmeldinger for Barne- og familietjenesten (BaFa) viser at det var 192 nyhenviste saker til PPT i 2010, og 201 nyhenviste saker i 2011. Det var 581 aktive saker i 2010 og 592 i 2011, noe som gir et snitt på 70 saker pr ansatt i PPT. PPT har hatt over 100% økning i antall henvisninger i årene 2005-2010. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2010 var 8 mnd, og den har ikke gått ned i 2011. PPT har de senere år jobbet med ulike strategier for å effektivisere egen virksomhet. Det er tilført en stilling gjennom intern omfordeling av enhetens budsjett i 2009, og dette har redusert ventetiden noe, men har ikke endret problemet med ventelister.

Antall elever som henvises til PPT og som får vedtak om spesialundervisning på grunnlag av uro, konsentrasjons- og atferdsvansker, skolevegring og sammensatte vansker, har økt de siste årene. Disse vanskene er ofte symptomer på bakenforliggende problemer. Dette kan være noe av forklaringen på at antall elever som henvises totalt sett har økt mye. Antall henvisninger og ventelister ved PPT henger sammen med etterspørsel etter PPTs tjenester, deriblant antall elever som har behov for spesialundervisning. Når et høyt antall elever henvises til PPT, øker arbeidsmengden, noe som ofte fører til kapasitetsproblemer og ventelister.

Elever som ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har rett på spesialundervisning. Levanger kommune har en høy andel elever som får spesialundervisning. Det er høyere enn gjennomsnittet både på fylkesnivå og nasjonalt nivå. (*Tilstandsrapport for Grunnskolen i Levanger 2010*). Over ti prosent av alle elevene i kommunen har enkeltvedtak om spesialundervisning, og over 20 % av undervisningstimene i kommunen brukes til spesialundervisning.

Det er en sammenheng mellom kvaliteten på den ordinære opplæringen og antall elever som har behov for og rett til spesialundervisning. Dersom flere elever får tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, vil antall elever som henvises til PPT gå ned. Det er derfor viktig å sette inn tiltak som reduserer behovet for spesialundervisning. Levanger kommune ønsker gjennom tidlig innsats å øke antall elever som får tilpasset opplæring gjennom ordinær opplæring (*Tilstandsrapport for Grunnskolen i Levanger 2010*), samtidig som en tar på alvor de som har behov for spesialundervisning.

Forskning viser at tidlig innsats gir resultater i form av økt læringsutbytte. Den viser også at spesialpedagogiske tiltak er mer virkningsfulle og ofte mindre ressurskrevende jo tidligere de settes inn og jo mer omfattende de er. Tidlig innsats i PPT handler både om å jobbe forebyggende og at barn/elever blir utredet snarest når de er blitt henvist til PPT. Det innebærer at førskolebarn og skoleelever ikke kan stå på ventelister hos PPT, slik Fylkesmannen påpeker.

PPT's oppgaver og mandat etter § 5-6 opplæringsloven er ”å hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å leggje opplæringa betre til rette for elevar med særlege behov. ... Tenesta skal sørgje for at det blir utarbeidd sakkunnig vurdering der lova krev det...”. Dette betyr at PPT skal jobbe både med individer og med systemer i skolen og barnehagen.

Levanger kommune har utarbeidet prosedyrer for det spesialpedagogiske arbeidet. "Tretrinns-trappa" viser saksgangen fra ordinær opplæring til spesialundervisning.

Når skolen, eleven selv eller foreldrene opplever at en elev ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringa, starter trinn 1. På trinn 1 jobber skolen uten at PPT er inne i saken. Det drøftes internt i organisasjonen (inkludert elev og foreldrene), gjennomføres

kartlegginger, og ut fra disse gjøres det tilrettelegginger innenfor den ordinære opplæringen. Om dette ikke har tilstrekkelig effekt, settes trinn 2 i verk. På trinn 2 skriver skolen en pedagogisk rapport, hvor tiltakene i trinn 1 er evaluert, og saken drøftes på nytt med foreldre/elev, og tas deretter opp i skolens spesialpedagogiske team der PPT er med. Hvis tiltak innenfor den ordinære opplæringen ikke er tilstrekkelig, henvises eleven til PPT, og da starter trinn 3. På trinn 3 utreder PPT eleven, skriver sakkyndig vurdering og konkluderer enten med "tilrådes ikke rett til spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning", eller "tilrådes rett til spesialundervisning". Skolen fatter enkeltvedtak på grunnlag av tilrådingen fra PPT. I barnehagen er prosedyrene ganske like, men her er retten til spesialpedagogisk hjelp uavhengig av utbytte av det ordinære opplegget, og det opereres ikke med læreplanmål.

Vurdering:

Ventelistene i PPT tilsvarer 2 årsverk, og det er behov for flere ansatte. Denne saken skrives med utgangspunkt i at det ikke tilføres ressurs til nye stillinger, og gir derfor en analyse av hva som må settes inn av tiltak under denne forutsetningen.

For PPT betyr det at tjenesten må intensivere arbeidet i forhold til de elever som er henvist, mens det forebyggende arbeidet, oppfølging og rådgivingen overfor skolene må reduseres betydelig. Utrednings- og sakkyndighetsarbeid i forhold til elever som står på venteliste må få prioritet framfor å følge opp saker som er i gang. Samarbeidsmøter, ressurs- og spes.ped.team må gå ut, og veiledning av lærere, deltakelse i ansvarsgrupper mv må gis redusert prioritet.

Dette innebærer at skolene må ta større del av forebyggende arbeid selv, og eventuelt innhente hjelp fra andre enn PPT. Skolen må også ta større del av arbeidet med kartlegging og utprøving av tiltak før henvisning av elever, samt mer ansvar for oppfølging etter utredning i tyngre saker.

Langsiktig arbeid

Levanger kommune ønsker gjennom tidlig innsats å øke antall elever som får tilpasset opplæring gjennom ordinær undervisning. (*Tilstandsrapport for Grunnskolen i Levanger 2010*). Det er satt i gang et langsiktig arbeid for sette skolene i stand til å styrke den ordinære undervisningen, slik at man på sikt får redusert behovet for spesialundervisning gjennom lesesatsing, økt satsing på læringsmiljø og gjennom kompetanseheving i forhold til atferdsvansker.

Lesing er en helt grunnleggende ferdighet for å mestre skolen. Dette gjelder i alle fag og på alle trinn. Dårlig leseferdighet hemmer elevene i læring i alle fag.

Det er satt i gang kursrekker for lærere i lesing og skriving på barnetrinnet og en tilsvarende kursrekke for lærere på 5. til 10. trinn. Kommunen vil sette i gang utdanning av leseveiledere ved hver skole. Kommunen har kjøpt inn et elektronisk leseverktøy (SOL – systematisk observasjon av lesing) som kartlegger alle elever og som kommer med tiltak i forhold til elevens leseutvikling. Opplæringen i kartleggingsverktøyet starter i mars 2012.

Lesesatsingen i Levanger skal starte for fullt ved alle skoler høsten 2012 og skal omfatte alle elever, lærere, assistenter, ledelse ved skolene og foreldrene. Gjennom en stor og systematisk lesesatsing i Levanger, regner en med at behov for spesialundervisning vil gå ned. I tillegg forventes det at resultatene på nasjonale prøver vil få en positiv utvikling.

Et godt læringsmiljø er avgjørende både for elevens utbytte av undervisningen. Det er satt i gang et målrettet arbeid med Læringsmiljøet i Levangerskolen både gjennom felles kursdager for alle lærere i kommunen og gjennom egne samlinger på skolene. De fleste skolene har tatt i bruk ulike program i læringsmiljøetsatsingen. Innen utgangen av 2015 skal alle skoler i Levanger ha hatt minimum et år der læringsmiljø er hovedsatsingsområde.

De siste årene har flere elever blitt henvist til PPT og fått enkeltvedtak om spesialundervisning på bakgrunn av ulike former for lese/skrivevansker og konsentrasjon- og atferdsvansker. Skolene har uttrykt ønske om mer kompetanse i forhold til å møte disse vanskene på en konstruktiv måte. Dette gjelder først og fremst i forhold til den enkelte elev, men det gjelder også i forhold til læringsmiljøet og utbytte av undervisningen for alle elevene. Det vil bli satt i gang et arbeid med å arrangere etter og videreutdanningstilbud i forhold til dette. Målet er å bygge opp en kompetanse på alle skolene for å kunne forebygge og møte atferdsvansker. Dersom vi lykkes med en bedre beredskap på hver skole, vil sannsynligvis antall elever som henvises til PPT gå ned. Det vil føre til at PPT kan bruke mer tid og ressurser på "tyngre" saker, samt drive forebygging på systemnivå sammen med barnehager og skoler. Et godt samarbeid mellom PPT, Helsestasjons- og skolehelsetjenesten og barneverntjenesten er også en viktig faktor for at skole og foresatte skal oppleve en samordnet hjelpetjeneste for eleven. Vanskelige forhold som ikke er direkte knyttet til opplæringen, men som fører til nedsatt læringsevne, kan avhjelpes med dette perspektivet. Uavhengig av kortsiktige strategier, må det arbeides med å snu utviklingen som fører til stort omfang av spesialundervisning over tid.

Tiltak oppsummert:

1. Det arbeides videre med effektivisering og avgrensning av PPT`s oppgaver for å forsøke å løse ventelisteproblematikken ved PPT. Disse tiltakene vil forhåpentligvis ha en kortsiktig effekt på ventelistene.
2. Det settes i gang et arbeid for å øke "den tidlige innsatsen" ved skolene gjennom økt fokus på egen kartlegging, utprøving og evaluering av tiltak før henvisning av elever.
3. Lesesatsing, arbeid med læringsmiljø og økt kompetanse i alle skoler mht atferdsvansker vil være en langsiktig innsats for å redusere behov for spesialundervisning. Skolene må ha gode interne rutiner for håndtering av tilpassa opplæring (inkludert spesialundervisning). Det må tas i bruk spesialpedagogiske metoder i større grad for alle elever med tilretteleggingsbehov.

Fylkesmannen
i Nord-Trøndelag

Saksbehandler: Tore Haugnes
Tlf. direkte: 74 16 83 84
E-post: toh@fmnt.no

Deres ref.:
Vår ref.: 2011/4822

Vår dato: 25.08.2011
Arkivnr: 630

Levanger kommune
Postboks 130
7601 Levanger

Varsel om tilsyn-ventelister i pp-tjenesten. Skriftlig tilsyn høsten 2011

Bakgrunn for tilsynet

På bakgrunn av henvendelser til Fylkesmannen, erfaring fra gjennomførte tilsyn og omtale i dagspressen, vil Fylkesmannen gjennomføre et skriftlig tilsyn med Steinkjer kommune.

Hjemmel for tilsynet

Hjemmel for tilsynet er nedfelt i opplæringsloven § 14-1, kommuneloven § 60b og delegert myndighet fra Utdanningsdirektoratet.

Tema for tilsynet:

Opplæringsloven kapittel 5, nærmere bestemt §§ 5-1, 5-3 og 5-6, samt forvaltningsloven §11a.

Tilsynet er avgrenset til en kontroll og vurdering av PP- tjenesten sin saksbehandlingstid (fra henvendelse til PPT til saksbehandlingen starter) i tilknytning til sakkyndige vurderinger i PP-tjenesten sitt individrettede arbeid.

Dokumentasjon

Fylkesmannen ber om at kommunen besvarer følgende skjema:
I tillegg ønsker vi kommunens vurdering på hvert spørsmål.

Levanger kommune	Vår 2010	Høst 2010	Vår 2011
1. PPT-kontorets totale antall henvisninger			
2. Lengste saksbehandlingstid (tiden fra henvendelse til PPT og til saksbehandlingen starter) for tre saker	Sak 1: Sak 2: Sak 3:	Sak 1: Sak 2: Sak 3:	Sak 1: Sak 2: Sak 3:

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Statens hus
Strandveien 38

Telefon: 74168000
Telefax: 74168053
Org.nr.: 974 772 108

e-post: postmottak@fmnt.no
Internett: www.fmnt.no

3. Gjennomsnittlig antall saker per ansatt i PP-tjenesten			
4. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (tiden fra henvendelse til PPT og til saksbehandlingen starter)			

5. Vi ber om kommunens vurdering av situasjonen på hvert av de fire spørsmålene som er besvart i skjemaet.
6. Vi ber om kommunens vurdering av den totale situasjonen mht. antall henvendelser, saksbehandlingstid og PP-tjenestens kapasitet.

Det kan bli aktuelt å be om ytterligere opplysninger og dokumentasjon.

Svar må være sendt Fylkesmannen innen 20.09.11.

Samtidig ber vi om at kommunen utpeker en person som kan være kontaktperson for tilsynet. Spørsmål om tilsynet kan rettes til tilsynsleder Tore Haugnes, e-post toh@fmnt.no, tlf. 741 68 384.

Gjennomføring

Tilsynet gjennomføres som et **skriftlig tilsyn**.

Dersom tilsynet viser at Fylkesmannen vil gi pålegg for lovbrudd, vil kommunen motta brev med varsel om enkeltvedtak. Etter at frist for eventuell tilbakemelding fra kommunen er utløpt, vil kommunen motta en skriftlig rapport fra Fylkesmannen. Rapporten er offentlig, og vil bli lagt ut på Fylkesmannen sin hjemmeside.

Øvrig

Tilsynet med kommunen vil bli gjennomført av Tore Haugnes, tilsynsleder og Turid Thorshaug, revisor.

Fylkesmannen imøteser et godt samarbeid med kommunen ved gjennomføringen av tilsynet.

Med hilsen

Anne-Berit Wanderås (e.f.)
assisterende direktør
Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Tore Haugnes
Seniorrådgiver
Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Vedlegg: lovkommentar

Vedlegg – lovkommentar, sakkyndig vurdering og PP-tjenesten sin saksbehandlingstid

Opplæringsloven § 5-3 bestemmer at det skal utarbeides en sakkyndig vurdering før det treffes enkeltvedtak om spesialundervisning. Det betyr at skoleeier har en plikt til å sørge for at foreligger en sakkyndig vurdering før det tas stilling til en søknad om spesialundervisning. Alle som søker om spesialundervisning har en rett til sakkyndig vurdering.

Den sakkyndige vurdering skal ivaretas av PP-tjenesten, jf. oppl.l § 5-6 annet ledd annet punktum. Videre krav til vurderingen er regulert i oppl.l § 5-3.

Regler om forsvarlig saksbehandlingstid for PP- tjenesten som forvaltningsorgan er gitt i forvaltningsloven § 11a, jf. nærmere omtalt under.

De ovennevnte bestemmelser, og det ulovfestede prinsipp om forsvarlig saksbehandling innebærer bl.a. at PP- tjenesten må organiseres på en slik måte at sakene kan utredes innen rimelig tid. Dersom dette ikke er tilfellet, er organiseringen av PP- tjenesten lovstridig. Kravet til et forsvarlig system i oppl.l § 13-10 innebærer også at kommunene skal ha et forsvarlig system for å vurdere om PP- tjenesten er organisert på en slik måte og har tilstrekkelig med ressurser til at de kan oppfylle sine oppgaver på en forsvarlig måte.

Opplæringsloven setter ingen tidsfrister for PP- tjenestens behandling av saker om spesialundervisning. Forsvarlighetsprinsippet som gjelder for all offentlig saksbehandling, innebærer at opplæringsloven må forstås slik at en sak må avgjøres innen rimelig tid, og med en forsvarlig saksbehandling. I vurderingen av hva som er forsvarlig saksbehandlingstid, må reglene i opplæringsloven suppleres med forvaltningslovens (fvl.) regler.

I forbindelse med enkeltvedtak skal forvaltningsorganet forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold, jf. fvl. § 11a. Lovkravet "uten ugrunnet opphold" gjelder også for PP-tjenesten da den sakkyndige vurderingen er en del av saksforberedelsen. I § 11a tredje ledd er det bestemt at det skal gis et foreløpig svar dersom enkeltvedtak ikke kan treffes innen en måned etter at henvendelsen er mottatt.

Lovkravet "uten ugrunnet opphold" betyr det samme som "innen rimelig tid"

Vedrørende begrepet "innen rimelig tid" skriver Utdanningsdirektoratet i sin veileder om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning på side 66 bl.a.:

"Kravet om at saken skal behandles " innen rimelig tid" innebærer blant annet at PP-tjenesten eller skoleeier ikke har adgang til å innføre ventelister for utredning av en elevs behov for spesial-undervisning. En slik venteliste vil stride mot elevens rett til spesialundervisning. Eleven har en individuell rett til spesialundervisning dersom han/hun ikke får et tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. oppl.l § 5-1. Elevens rett skal ikke trenes på grunn av lang saksbehandlingstid hos PP- tjenesten. Økonomiske og kapasitetsmessige årsaker til at elever ikke utredes, er ikke en legitim grunn for at det tar lang saksbehandlingstid på grunn av kø og for få PP- rådgivere ".

I samme veileder på side 77 skriver Utdanningsdirektoratet:

Det er viktig å huske at siden det er såpass mange ledd i saken, kan for eksempel ikke PP-tjenesten bruke uforholdsmessig lang tid. I vurderingen av hva som er for lang saksbehandlingstid, vil elevens behov for å få avklart sine behov og rettigheter så raskt som mulig, føre til at for eksempel en saksbehandlingstid på totalt over tre måneder vil være for lang saksbehandlingstid.

Fylkesmannen vil opplyse om at Kunnskapsdepartementet vurderer å lovfeste en tidsfrist for total saksbehandlingstid i saker om spesialundervisning. En regel om dette vil eventuelt inntas i opplæringsloven.

Levanger kommune

Barn og familie

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

*Deres ref: 2011/4822**Vår ref: MEA 2011/6964**Dato: 19.09.2011***Tilsvare vedr. skriftlig tilsyn om ventelister i PP-tjenesten, høsten 2011**

Det vises til varsel om skriftlig tilsyn fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, datert 25.08.11.

I det følgende vil Levanger kommune svare punktvis på de spørsmål som reises i varselsskrivet.

1. **PPT-kontorets totale henvisninger vår 2010, høst 2010 og vår 2011.** Det vises til vedlegg nr. 1 fra fagleder Bjørg G. Holmen. Vi har valgt å vise både antall nyhenviste saker og antall "aktive saker". Dette er saker som saksbehandlerne jobber med, dvs ikke har avsluttet. Mange av disse sakene er følgesaker over år.

Vi har også valgt å vise saksbehandlingstid etter at sakene er tatt inn og fram til ferdig sakkyndig vurdering. I denne tiden er det avholdt møter, tester og andre utredninger som danner grunnlag for den sakkyndige vurderingen.

2. **Lengste saksbehandlingstid:** Det vises til vedlegg nr. 1 fra fagleder Bjørg G. Holmen. Alle de tre sakene hadde en ventetid fra henvisning til inntak på 10-11 måneder. I tillegg kommer utredningstid for sakkyndig vurdering. Alle har fått brev om dette, med begrunnelse i manglende kapasitet i PPT.
3. **Gjennomsnittlig antall saker for ansette i PP-tjenesten:** Det vises til vedlegg nr. 1 fra fagleder Bjørg G. Holmen. Gjennomsnittlig antall saker per saksbehandler gikk ned fra 75 til 70 høsten 2010, grunnet nyansatt medarbeider som tok over mange saker.
4. **Gjennomsnittlig saksbehandlingstid:** Det vises til vedlegg nr. 1 fra fagleder Bjørg G. Holmen. Det vises også til vedlegg A og B, som ligger sammen med vedlegg 1. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2010 var 8 mndr.
5. Kommunens vurdering av den totale situasjonen:

Levanger kommune har vært bekymret over utviklingen i PP-tjenestens saksbehandlingstid i flere år. Dette har blant annet kommet fram i tertialrapporter og i årsmeldinger. PP-tjenesten har hatt 100% økning i antall henvisninger i årene 2005-2010 uten at antall stillinger har økt tilsvarende. Denne situasjonen er gjenkjennbar også i bameverntjenesten og i skolehelsetjenesten, som har hatt en tilsvarende økning i etterspørsel.

Postadresse:
Postboks 130
7601 Levanger
Tlf. 74052500

Saksbehandler:
Bjørg Gladse Holmen
bjorg.holmen@levanger.kommune.no
Tlf.

Organisasjon:
Organisasjonsnr. 938587051
E-post: postmottak@levanger.kommune.no
Web: <http://www.levanger.kommune.no>

For kommunen har det vært viktig å møte denne utfordringen på flere måter, og det er valgt flere, både kortsiktige og langsiktige strategier med mål å ivareta elevenes rettigheter etter opplæringsloven. Tjenesten ble høsten 2009 styrket med en 100% ped.psyk. rådgiverstilling i engasjement. Fra høsten 2010 ble stillingen gjort permanent. Samtidig har tjenesten hatt en del turnover, og det er vanskelig å rekruttere godt kvalifiserte vikarer. Håndtering av ventelistene i PPT har hatt høy prioritet, og det har vært drevet interne prosesser for å sikre at det tas ut det maksimale av intern effektivitet. PPT har jobbet sammen med skolene for å styrke skolenes egenkompetanse mht kartleggingsmateriell mv., og der også satset mer på å drøfte saker for henvisning, blant annet for å avklare skolens muligheter for å sette inn tiltak på kort sikt.

Med hilsen

Marit Elisabeth Aksnes
Enhetsleder

Trude Marian Nøst
Kommunalsjef oppvekst

Postadresse:
Postboks 130
7601 Levanger
Tlf. 74052500

Saksbehandler:
Björg Gladse Holmen
bjorg.holmen@levanger.kommune.no
Tlf.

Organisasjon:
Organisasjonsnr. 938587051
E-post: postmottak@levanger.kommune.no
Web: <http://www.levanger.kommune.no>

Fylkesmannen
i Nord-Trøndelag

Saksbehandler: Tore Haugnes
Tlf. direkte: 74 16 83 84
E-post: toh@fmnt.no

Deres ref.:
Vår ref.: 2011/4822

Vår dato: 26.01.2012
Arkivnr: 630

INNHERRED SAMKOMMUNE

31 JAN. 2012

Levanger kommune
Postboks 130
7601 LEVANGER

Ventelister i PP-tjenesten. Tilsyn høsten 2011 og våren 2012

Fylkesmannen viser til brev med varsel om tilsyn datert 25.08.2011.

Vi viser også til svar fra Levanger kommune datert 19.09.2011.

I sin tilbakemelding redegjør kommunen bl.a. for gjennomsnittlig saksbehandlingstid i PP-tjenesten (fra henvendelse til oppstart av sak) året 2010. Oversikten viser at 69 saker hadde en behandlingstid på 6-9 måneder, 26 saker en behandlingstid på 10-11 måneder og 17 saker en behandlingstid på over ett år.

PP- tjenesten har hatt 100% økning i antall henvisninger i årene 2005-2010. Tjenesten ble styrket med en 100% ped.psyk. rådgiverstilling i 2009, og det er planlagt en ny stilling våren 2012. Kommunen beskriver kortsiktige og langsiktige strategier for å møte utfordringene med ventelistene.

Kommunen angir ikke tidspunkt for når saksbehandlingstiden forventes å nå et forsvarlig og lovlig nivå.

Fylkesmannen viser til vårt varselsbrev om tilsyn, der vi i vedlegget – lovkommentar, har redegjort for gjeldene rett. En saksbehandlingstid på totalt over 3 måneder, vil være for lang tid. Det vil også være i strid med gjeldende rett å operere med ventelister.

Fylkesmannen sin konklusjon

Levanger kommune sin saksbehandlingstid/ventetid for PP-tjenesten er i strid med gjeldende rett, jf. forvaltningsloven § 11a, og ulovfesta rettsprinsipper om forsvarlig saksbehandling.

Pålegg om retting

Med hjemmel i opplæringsloven § 14-1 tredje ledd, og som følge av konklusjonen ovenfor, gir Fylkesmannen følgende pålegg:

Levanger kommune må iverksette tiltak som medfører at saksbehandlingstiden/ventetiden for PP-tjenesten blir i overensstemmelse med gjeldende rett.

Oppfølging av tilsynsresultat – krav om egenerklæring om at lovbruddet er rettet

Tiltak for å rette lovbruddet skal iverksettes med en gang.

Postadresse: Postboks 2600 7734 Steinkjer	Besøksadresse: Statens hus Strandveien 38	Telefon: 74168000 Telefax: 74168053 Org.nr.: 974 772 108	e-post: postmottak@fmnt.no Internett: www.fmnt.no
---	---	--	--

Levanger kommune skal oversende en skriftlig redegjørelse for tiltak som planlegges iverksatt for å rette pålegget.

Frist: 1. mai 2012

Levanger kommune skal rapportere om tiltak som er iverksatt

Frist: 15. september 2012

Fylkesmannen vil gjennomføre et oppfølgingstilsyn våren 2013.

Klage

Denne rapporten med pålegg er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 bokstav b, og kan påklages til Utdanningsdirektoratet. En eventuell klage sendes til Fylkesmannen innen tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtak er kommet frem til kommunen som skoleeier, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Vi viser videre til lovens §§ 18,19 og 32.

Med hilsen

Anne-Berit Wanderås
(e.f.)
Assisterende direktør
Oppvekst og utdanningsavdelingen

Tore Haugnes
Seniorrådgiver
Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift